

Moldavië ging in anderhalf jaar van honderd procent Russische energie naar bijna nul. Dit is hoe

INTERVIEW uit het ND, door [Berendien Tetelepta](#), vrijdag 7 juli 2023

Even leek Moldavië het grootste slachtoffer te worden van de energiecrisis die ontstond door de Oekraïne-oorlog. Een ijskoude winter dreigde. Op wonderbaarlijke wijze kwam het kleinste land van Europa hier uit.

Een demonstratie in Moldavië tegen de hoge energieprijzen, in februari 2023. Demonstranten willen dat de overheid de energierekening gaat betalen. Beeld anp

Tot de oorlog in Oekraïne uitbrak, was het kleine Moldavië voor 100 procent afhankelijk van energie uit Rusland, dat via Oekraïne het land binnenkwam. Al snel draaide Moskou de gaskraan deels dicht. Toen Rusland afgelopen november ook nog eens energiedoelen in Oekraïne bombardeerde, halveerde dat direct de energievoorziening in Moldavië. De bevolking dreigde een winter zonder elektriciteit en verwarming door te moeten brengen.

De minister voor Energie in Moldavië, Victor Parlicov, is voor bezoek even in Nederland. ‘Glaasje wijn?’, vraagt een medewerker van de Moldavische ambassade in Den Haag voor aanvang van het interview. Het is 10.30 uur ‘s ochtends, dus het blijft even bij thee.

Hoe groot is de crisis nu nog?

‘We zijn in de afgelopen anderhalf jaar veranderd van een land dat voor 100 procent afhankelijk is van Gazprom-gas uit Rusland, naar nul procent. Dan heb ik het over het gebied waar wij zelf de controle hebben. Transnistrië is een deel van Moldavië dat zichzelf tot Rusland rekent, daar wordt nog gas uit Rusland gebruikt, waar zij overigens ook niet voor betalen omdat zij zich tot Rusland rekenen.’

Gebruikt de rest van Moldavië nu helemaal geen gas of elektriciteit uit Rusland meer?

‘Indirect nog wel. Transnistrië verkoopt het gas dat zij gratis krijgen uit Rusland door aan de rest van Moldavië. Dat is hun grootste inkomstenbron. Wij nemen daar nog wel iets van af, omdat het goedkoper is dan energie uit andere delen van Europa, daarmee kunnen we de kosten voor mensen in Moldavië laag houden.’

Maar als het nagenoeg de enige inkomstenbron van Transnistrië is, is het dan niet slimmer om géén energie van hen af te nemen? Dan houdt u hen niet in het zadel én doet u geen indirecte zaken meer met Rusland.

‘Dat is niet verstandig, omdat wij als land wel verantwoordelijk blijven voor de mensen in Transnistrië. Ook al rekenen zij zichzelf tot Rusland, officieel is dat niet zo en moeten wij voor hen zorgen. Als wij hun inkomstenbron droogleggen, zullen we hen volledig moeten ondersteunen. Dat kunnen we niet zomaar, dat moeten we dan eerst voorbereiden. Uiteindelijk willen we graag dat Transnistrië en Moldavië zich herenigen, maar dat willen we niet overhaast doen.’

Het leek er even op dat u koude en donkere winters tegemoet ging. Waar komt nu alle gas en elektriciteit vandaan?

‘Er lagen op allerlei plekken in Europa al pijpleidingen, maar deze waren niet commercieel in gebruik. Wij zijn het eerste land dat die verbinding vanuit Griekenland naar Bulgarije, Roemenië, Moldavië tot aan de West-Oekraïense gasopslagfaciliteiten in werking heeft gezet. Dat is een hele prestatie, want we hadden als land totaal geen ervaring met de internationale markt. We hebben nu verschillende routes. Daardoor zijn we nu minder kwetsbaar. We kopen in het zuiden nu gas in de zomer en slaan het op in Oekraïne om het in de winter te gebruiken. Dit is voor ons een compleet andere manier van werken, tot anderhalf jaar geleden werkten we niet met voorraden.’

Elektriciteit is weer een ander verhaal, een groot deel daarvan kwam bij jullie ook binnen via Transnistrië. Hoe garanderen jullie nu dat er elektriciteit beschikbaar blijft in Moldavië?

‘16 maart 2022 om 13.15 uur was een ongelofelijk belangrijk moment voor ons. Mensen in Moldavië merkten niets, de lampen bleven gewoon branden, maar op dat moment zijn we aangesloten op het Europese energienetwerk. We zaten al jaren in het proces om daarvoor in aanmerking te komen, maar door de oorlog was dit versneld mogelijk. Daar zit trouwens een heel interessant verhaal in, want onze wil om bij dit Europese energienetwerk aangesloten te raken markeerde uiteindelijk de start van de oorlog met Oekraïne.’

Vertel.

‘Moldavië en Oekraïne wilden al jaren graag aangesloten worden op het Europese hoogspanningsnet. Tijdens die voorbereidingen wordt er twee keer per jaar een test gedaan. Dan worden alle netwerken in het land losgekoppeld van externe bronnen, en dan moet je bewijzen dat je als land overeind blijft staan. Zo’n test stond gepland op 24 februari 2022. Enkele uren nadat Oekraïne en Moldavië losgekoppeld waren van het net van Rusland en Wit-Rusland, begon de aanval van Rusland in Oekraïne.

Omdat jullie op dat moment kwetsbaar waren?

‘Ja, het elektriciteitsnet van Oekraïne was op dat moment heel kwetsbaar. En als je kijkt naar hoe de aanvallen van de Russen zich ook ontwikkelden, dan waren de kerncentrales een van de eerste dingen waar ze zich op richtten.’

‘Rusland zegt dat wij het gas van Gazprom kopen via een omweg, en dat het daarom extra duur is.’

Jullie zetten door de oorlog in Oekraïne enorme stappen vooruit

‘Ja, de oorlog is pijnlijk en vreselijk. Tegelijkertijd pakt het in bepaalde opzichten geweldig voor ons uit. We hebben in anderhalf jaar een transformatie doorgemaakt die we in dertig jaar tijd niet voor

elkaar hebben gekregen. We hebben de strijd om energiezekerheid gewonnen, nu ligt er een andere opdracht op ons te wachten.'

Welke is dat?

'We moeten de mensen in Moldavië voor ons winnen, en hen uitleggen wat wij voor elkaar hebben gekregen de afgelopen anderhalf jaar. Rusland is een informatieoorlog begonnen, die in Moldavië nu succes heeft. Er wordt mensen voorgehouden dat Moldavië de hoogste prijzen in Europa betaalt voor gas. Rusland zegt dat wij het gas van Gazprom kopen via een omweg, en dat het daarom extra duur is.

Ze zeggen ook dat wij, leden van de regering van Moldavië, geld van burgers stelen door middel van belastingconstructies. Omdat de prijzen voor energie in Moldavië omhoog zijn gegaan, net als in de rest van Europa, geloven sommige inwoners dit verhaal van Rusland. Ze merken immers dat ze méér moeten betalen voor energie.'

Dus ook al heeft u voor uw gevoel bergen verzet en een energie ramp voorkomen, waardering krijgt u er niet voor?

'Uit Moldavië zelf inderdaad weinig, internationaal wel. We hebben om dit voor elkaar te krijgen veel hulp en middelen gehad van andere landen, ook zeker uit Nederland. Ik merk dat we nu als voorbeeld worden gebruikt voor andere landen die nog volledig afhankelijk zijn van energie uit Rusland. Aan ons nu de taak om de harten van de mensen in Moldavië en Transnistrië te winnen. Als mensen, vooral in Transnistrië, zich realiseren hoeveel wij nu al aan samenwerking met de Europese Unie hebben, denk ik dat we als Moldavië grote stappen blijven maken.'

<https://www.nd.nl/nieuws/buitenland/1182600/moldavie-ging-in-anderhalf-jaar-van-honderd-procent-russische>

[LEES OOK](#)

[Moldavië richt zich door Oekraïne-oorlog op Europa: 'Wij zijn geen partij voor de Russen'](#)

[LEES OOK](#)

[Transnistrië bestaat al dertig jaar, maar wordt door geen enkel land erkend](#)